

Marina Nemat

Prizonieră în Teheran

Cum am supraviețuit într-o închisoare iraniană

Traducere de Mădălina Sofron și Cristina Popescu

POLIROM
2016

Am izbucnit amândouă în râs.

În noaptea aceea nu am putut să dorm. M-am întrebat cum reușise Ali să-mi schimbe sentința și m-am gândit că ar putea face același lucru și pentru Taraneh, că ar putea să o ajute și pe Sarah. Dar îmi spusese că urma să plece și adevărul era că nu mai doream să-l văd vreodată. Mă înspăimânta. Într-un fel, îmi era mai ușor să am de-a face cu Hamehd, deoarece știam la ce să mă aștept din partea lui. Cu Ali lucrurile stăteau altfel. Nu-mi făcuse niciodată rău, dar, cu toate acestea, în prezența lui mă cuprindea un sentiment de frică pură, adâncă. M-am gândit la noaptea execuțiilor. Până atunci încercasem să mi-o scot din minte. Creierul meu refuza să rememoreze acele imagini terifiante. Dar știam că sunt acolo, neatinse și clare. Apoi mi-am amintit privirea lui Ali în momentul în care m-a condus în celulă. Dorința. Mă făcuse să mă simt ca și cum aș fi fost prizonieră pe fundul unui ocean înghețat. Dar trebuia să vorbesc cu el de dragul lui Taraneh.

A doua zi dimineață, m-am îndreptat către birou și am bătut la ușă. Sora Maryam stătea în spatele mesei și citea ceva. S-a uitat la mine cu ochi întrebători.

— Există vreo posibilitate să-l văd pe Fratele Ali? am întrebat.

M-a pătruns cu privirea.

— Ce treabă ai cu el?

I-am povestit cum îmi salvase viața și că acum voiam să-l rog s-o ajute pe o prietenă a mea.

— Pe cine? m-a întrebat Sora Maryam.

Am ezitat să-i răspund.

— Pe Taraneh?

— Da.

— Fratele Ali nu e aici. Este pe front, luptă împotriva irakienilor.

Iranul era în război cu Irakul din septembrie 1980.

— Când se întoarce?

— Numai Dumnezeu știe. Dar chiar dacă ar fi fost aici, nu ar fi putut face nimic. Tu ai fost foarte norocoasă. Când un tribunal islamic pronunță o condamnare la moarte, doar grațierea imamului te mai poate salva. Dar imamul nu obișnuiește să se implice în astfel de chestiuni. Are încredere în judecători și în deciziile lor. Singura persoană care ar putea să o ajute este propriul ei anchetator.

— Și noi ce am putea să facem pentru ea?

— Să ne rugăm.

Am încercat să nu mă gândesc la fericire, la cum era înainte de revoluție, înainte ca toate lucrurile acelea oribile să se întâmple, ca și cum memorarea evenimentelor frumoase ar fi făcut ca amintirile să se estompeze, așa cum se întâmplă cu fotografiile vechi pe care pui mâna de prea multe ori. Dar uneori, în miez de noapte, trăgeam în piept mireasma lămâilor sălbatici și auzeam frunzele lor groase foșnind în briza proaspătă și sărată a mării. Simțeam valurile calde ale Mării Caspice involburându-se la picioarele mele și nisipul lipicios și ud acoperindu-mi degetele. În vis, mă întindeam în patul din casa mea de la malul mării, privind cum răsare luna plină. Apoi călcam pe podea, dar nu scârțâia; umblam fără țintă, dar nu dădeam de nimeni, încercam să-l strig pe Arash, dar nu puteam scoate niciun sunet.

Mă gândeam tot timpul la Andre. Înainte să fiu arestată, iubirea mea pentru el era fragilă, abia se năștea. Îmi era teamă să mă las în voia sentimentelor mele față de el, deoarece mă gândeam că l-aș putea pierde – și nici nu voiam să-l trădez pe Arash. Acum, că stătusem față în față cu moartea, știam că eram îndrăgostită de Andre. Nu îmi doream nimic mai mult pe lume decât să fiu cu el. Dar oare el mă iubea? Credeam că da. El era speranța mea. Trebuia să supraviețuiesc pentru el. El era cel la care îmi doream să mă întorc.

Într-o noapte, pe la mijlocul lunii martie, Sheida a intrat în travaliu și a fost dusă la spitalul închisorii. A doua zi,

s-a întors cu un băiețel frumos și sănătos, căruia i-a pus numele Kaveh, așa cum îl chema pe soțul ei. Ne-am strâns toate în jurul ei și al bebelușului. Ne simțeam mândre să avem o mamă în cameră și din acel moment am strigat-o doar „mama Sheida”. Copilul a devenit foarte repede un răsfățat, căci avea multe mătuși dornice să aibă grijă de el. Și, chiar dacă nu a dispărut complet de pe fața Sheidei, umbra întunecată a îngrijorării s-a mai luminat puțin; copilul sădea speranță nu numai în sufletul mamei lui, ci și în sufletele tuturor celor din jurul lui.

Când Kaveh avea două sau trei săptămâni, vreo 70 de prizoniere din pavilionul 246 au fost transferate la Ghezel Hesar, o închisoare din orașul Karaj, situat cam la 25 de kilometri de Teheran. Cele mai multe fete spuneau că la Ghezel Hesar condițiile de trai erau ceva mai bune decât la Evin, astfel încât cele care au plecat păreau destul de încântate. Eu eram bucuroasă că niciuna dintre prietenele mele apropiate nu fusese strigată. După transfer, camerele au devenit mai încăpătoare, dar asta nu a durat mult. În fiecare zi ni se alăturau fete noi și, în scurtă vreme, locurile de dormit erau mai strâmte decât înainte.

Cam o dată pe săptămână, din megafoane răsunau marșuri militare și se anunța că armata câștigase mari bătălii, iar trupele noastre erau pe punctul de a încheia glorios războiul cu Irakul, dar nouă nu prea ne păsa de război. Și nu doar pentru că nu afectase direct Teheranul, ci și pentru că închisoarea Evin părea a fi situată pe o altă planetă, într-o lume ciudată, cu reguli de neînțeles, în baza cărora oricare dintre noi putea fi torturată sau ucisă fără niciun motiv.

Într-o seară, în timp ce mâncam pâinea și curmalele de la cină, Sarah a intrat în cameră și, fără a-și da jos *chador*-ul, tăcută și cu privirea în jos, s-a dus și s-a așezat într-un colț. Foarte uimită, m-am dus la ea și i-am pus mâna pe umăr.

— Sarah?

Nu și-a ridicat privirea.

— Sarah, unde ai fost? Am fost foarte îngrijorate.

— Sirius e mort, a spus cu o voce calmă.

Am încercat să caut cuvintele potrivite, dar nu le-am găsit.

— Am două pixuri, mi-a șoptit.

— Poftim?

— Le-am furat. Ei habar n-au.

A scos un pix negru din buzunar, și-a ridicat mână stângă și a început să scrie pe încheietura mâinii: „Sirius a murit. Într-o vară am mers la Marea Caspică și ne-am jucat pe nisip cu o minge de plajă. Ce de culori! Valurile ne stropeau...”. Am observat că mai avea ceva scris pe braț. Cuvintele erau mici, dar lizibile. Erau amintiri. Amintiri legate de Sirius, de familia ei, de viața ei.

— Ai vreo coală de hârtie sau ceva de genul asta? m-a întrebat.

— O să găsească Sarah, unde ai fost?

— Nu mai am loc. Te rog, găsește-mi niște foi!

Am găsit o bucată de hârtie, dar nu era de ajuns. A început să scrie pe pereți. Scria aceleași lucruri iar și iar, amintindu-și anii de școală și de liceu, jocurile pe care le jucam, cărțile pe care le citeam, profesorii noștri preferați, petrecerile de anul nou, vacanțele de vară, casa, cartierul, părinții și toate lucrurile pe care Sirius le făcea cu plăcere.

În cele din urmă, când am avut apă caldă într-o seară, a refuzat să facă duș.

— Sarah, trebuie să te speli. Indiferent dacă faci duș sau nu, cuvintele se vor șterge. Dacă te speli, vei putea să scrii din nou. Dacă nu, vei miroși foarte urât.

— Mi se termină pasta din pixuri.

— Dacă faci duș, îți voi găsi eu alte pixuri.

— Îmi promiți? m-a întrebat.

Nu am vrut să fac o promisiune pe care să nu o pot ține, așa că m-am dus în biroul Surorilor și i-am explicat

situația Sorei Maryam. I-am spus că Sarah nu scria nimic cu tentă politică, ci doar amintiri legate de familia ei.

Sora Maryam mi-a dat două pixuri și am fugit cu ele la Sarah, simțindu-mă de parcă descoperisem cea mai mare comoară a lumii.

Când Sarah s-a dezbrăcat la dușuri, nu mi-a venit să-mi cred ochilor. Picioarele, brațele și abdomenul îi erau acoperite de cuvinte minuscule.

— Nu am putut ajunge la spate. Mă spăl doar dacă îmi promiți că vei scrie pe spatele meu, mi-a spus.

— Promit.

Și și-a șters cuvintele de pe piele. Cartea lui Sarah. Vie, respirând, simțind, suferind, rememorând.

Cam la trei luni după ce am ajuns în pavilionul 246, numele mi-a fost strigat prin megafon. Prietenele mele s-au uitat la mine încordate. Mi-am pus șalul pe cap, cu mâinile tremurânde.

— Sunt sigură că e vorba de vești bune, mi-a spus Taraneh, cu ochii plini de speranță.

Am tras aer în piept și am deschis ușa ce dădea în hol. Sora Maryam mă aștepta în birou. Am simțit că era puțin agitată.

— Unde trebuie să merg? am întrebat.

— Fratele Hamehd a cerut să te vadă.

— Știți și de ce?

— Nu știu, dar nu-ți face griji. Sunt sigură că vrea doar să vadă ce mai faci.

M-am legat la ochi și am urmat o altă Soră către cealaltă clădire. Am așteptat pe hol până m-a strigat Hamehd. Am intrat după el într-o cameră. A închis ușa în urma noastră și mi-a cerut să mă dezleg la ochi. Nu se schimbaseră deloc. Ochii lui păreau niște grote întunecate și adânci. Camera avea un pat de tortură într-un colț, un birou și două scaune.

Un bici făcut dintr-un cablu negru atârna de tăblia patului. Am început să respir precipitat și superficial.

— Marina, ce bine îmi pare să te văd! mi-a spus zâmbind. Ia loc și zi-mi cum mai e viața ta.

Cuvintele lui dureau ca înțepăturile de albină.

— Sunt bine, i-am răspuns, întorcându-i zâmbetul.

— Așa deci, m-ai lăsat baltă în noaptea aceea, îți mai aduci aminte? Te-ai gândit vreodată la ce s-a întâmplat cu ceilalți care erau cu tine?

Inima îmi bătea atât de repede, încât simțeam că o să-mi explodeze capul.

— Nu te-am lăsat baltă, Ali m-a luat. Și știu foarte bine ce s-a întâmplat cu ceilalți. I-ai omorât.

Pe patul de tortură erau pete de sânge și nu puteam să-mi iau privirea de la ele.

— Trebuie să recunosc că, deși nu-mi place de tine, mă amuzi. Ți-ai dorit vreodată să fi murit cu ei în acea noapte?

— Da.

Continua să zâmbească.

— Știi că sentința ta este închisoare pe viață, nu-i așa?

— Da, știu.

Dacă începe să mă biciuiască, nu se va opri până nu mă omoară.

— Și asta nu te deranjează? Vreau să spun că, nu prea te-ai distrat în ultimele luni, nu-i așa? Imaginează-ți asta pentru tot restul vieții.

— Dumnezeu mă va ajuta să rezist, i-am spus.

S-a ridicat și s-a plimbat prin cameră câteva momente, după care a venit spre mine și, cu dosul palmei, m-a lovit atât de tare peste obrazul drept, încât am simțit că mi s-a rupt gâtul. Urechea dreaptă îmi țiuia.

— Ali nu mai e aici să te protejeze.

Mi-am acoperit fața cu mâinile.

— Nu mai rosti niciodată cuvântul „Dumnezeu"! Ești necurată și nedemnă de numele Lui. Trebuie să mă duc să-mi spăl mâinile pentru că te-am atins. Încep să cred că,